

Vogelrijk Haringvliet

Jaarrond vogels kijken

Het Haringvliet is van grote betekenis voor tientallen vogelsoorten. Vogels bezoeken het gebied om voedsel te zoeken, te broeden en te rusten. Je kunt in het Haringvliet dan ook het hele jaar vogels kijken. Zoals bijvoorbeeld vanuit het prachtige nieuwe vogelkijkpunt bij Stellendam! (geopend vanaf begin 2019)

Voedsel

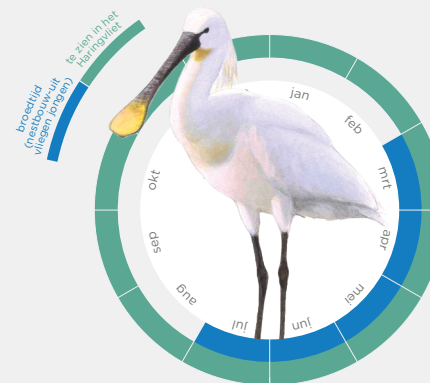
Het Haringvliet is rijk aan voedsel. Vis is een onmisbare voedselbron voor veel kenmerkende vogelsoorten van het gebied, zoals lepelaar, grote stern, fuut, aalscholver en niet te vergeten visarend, zeearend en ijsvogel. In de bodem leven schelpdiertjes, wormen en kreeftachtigen, brandstof voor onder meer kluten en bergeenden. Van planten en hun zaden zijn nog veel meer vogels afhankelijk, zoals grauwe gans, wintertaling en krakeend. De zangvogels op de oevers, zoals de blauwborst en de rietzanger, leven van insecten.

Veiligheid

Een veilige omgeving is het hele jaar door belangrijk voor vogels. Om genoeg voedsel te vinden en in leven te blijven; om te rusten en krachten op te doen voor de trek; om in goede conditie te komen voor het broedseizoen en om een nest met jongen groot te brengen. Als een gebied niet veilig is, gaan vogels het mijden. Maar in het Haringvliet vinden ze rust en veiligheid. Op het grote open water, op de vele eilandjes, en in voor roofdieren ontoegankelijke rietkragen en struwelen. Elke vogel op zijn eigen manier!

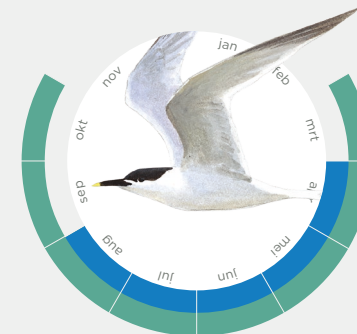
Voortplanting

In voorjaar en zomer is het Haringvliet het domein van tientallen soorten broedvogels. De combinatie van veilige nestplaatsen en voedsel maakt dat vogels er hun nesten bouwen, eieren leggen en jongen grootbrengen. Vogels als de grote stern en kluut doen dat op veilige broedeilandjes, of in de rietkraag, zoals de blauwborst, de bruine kiekendief en de kuifeend. In struwelen vind je de geheimzinnige Cetti's zanger.

Lepelaar

Met zijn opvallende snavel maait de lepelaar door het ondiepe water op zoek naar visjes. In het broedseizoen is de vogel getooid met een lange, wapperende kuif. Lepelaars broeden sinds 2006 in het Haringvliet op de Ventjagersplaten. Ze zoeken overal in het Haringvliet naar voedsel. De meeste trekken weg naar Afrika, maar enkele tientallen blijven hier 's winters.

Grote stern

In april keert de grote stern terug uit Afrika, waar hij overwintert. Er broeden duizenden grote sterns in het Haringvliet, met de grootste kolonie op de Scheelhoek eilanden bij Stellendam. Ze vliegen tientallen kilometers ver de zee op om vis te halen voor de jongen, liefst haring. Bij Stellendam kun je vanaf begin 2019 grote sterns kijken vanuit een reus-achtig sterneil!

Zeearend

De imposante zeearend – met een spanwijdte van tweeënhalve meter – broedt sinds kort stroomopwaarts, in de Biesbosch. In het Haringvliet wordt hij het hele jaar door gezien, vooral bij het eiland Tiengemeten. De zeearend jaagt op grote vissen als karpers en op vogels als eenden en ganzen. Let op als er paniek is onder de vogels; misschien komt er een zeearend aan!

Illustraties:
© Elwin van der Kolk
Vogelbescherming Nederland

Vogelkalender Haringvliet

Kijk op www.vogelbescherming.nl/vogelgids om meer te weten te komen over de vogels

BROEDTIJD (NESTBOUW-UITVLIEGEN JONGEN)

TE ZIEN IN HET HARINGVLIET

	JAN	FEB	MRT	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	WIST JE DAT?		JAN	FEB	MRT	APR	MEI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DEC	WIST JE DAT?
 Grote Stern viseter													Zoekt tot wel 50 kilometer van de kolonie naar voedsel.	 Kuifeend bodemdiereneter													Duikt tot een paar meter diep op zoek naar voedsel.
 Visdief viseter													Broedt soms op grinddaken.	 Wulp bodemdiereneter													Vrouwkje heeft een langere snavel dan mannetje.
 Dwergstern viseter													Maar zo groot als een spreeuw, trekt naar Afrika voor de winter.	 Brilduiker bodemdiereneter													Broedt in Scandinavië in boomholten, vaak in spechtenholten.
 Middelste Zaagbek viseter													Duikt onder water naar vis, heel bijzonder voor een eend.	 Kokmeeuw bodemdiereneter													Heeft in de winter geen donkere kop, maar een "koptelefoon".
 Fuut viseter													Draagt de jongen op zijn rug, wordt gevoerd door beide ouders.	 Blauwborst riet/ruigte													Zingt prachtig, familie van de nachtegaal.
 Aalscholver viseter													Moet regelmatig zijn veren drogen, met de vleugels open.	 Rietzanger riet/ruigte													Overwintert in tropisch Afrika.
 Grote Zilverreiger viseter													Was nog maar dertig jaar geleden heel zeldzaam.	 Baardman riet/ruigte													Schakelt in winter over op rietzaad en past dan zelfs zijn maag aan.
 Grauwe Gans graseter													De stamvader van de tamme gans.	 Bruine Kiekendief roofvogel													Mannetje geeft in de broedtijd de prooi in vlucht over aan het vrouwtje.
 Brandgans graseter													Oorspronkelijk broedvogel van het Arctisch gebied.	 Zeearend roofvogel													Met een spanwijdte van 2,5 meter de grootste roofvogel van Nederland.
 Smient graseter													Door zijn geluid ook wel fluitend genoemd.	 Lepelaar viseter													Enkele overwinteren in het Haringvliet, de meeste gaan naar West-Afrika.
 Kluut kustbroedvogel													De jonkies zoeken direct na het uitkomen zelf naar voedsel.	 IJsvogel viseter													Broedt soms wel drie keer per seizoen.
 Bontbek-plevier kustbroedvogel													Legt zijn goed gecamoufleerde eieren gewoon op de grond tussen steentjes en schelpjes.	 Winter-taling waterplanteneter													De kleinste eendensoort van ons land.
 Strand-plevier kustbroedvogel													Een van de zeldzaamste broedvogels van Nederland, vooral in de Delta te vinden.	 Oever-zwaluw luchtfoerageerder													Broedt in kolonies, graaft zelf zijn nesthol.

Het Haringvliet als magneet voor vogels, nu en in de toekomst

Bezoek haringvliet.nu

Het Haringvliet is belangrijk voor vogels en is voor broedvogels als kluut en grote stern door de overheid aangewezen als beschermd natuurgebied. Voor de meeste vogels is het Haringvliet een schakel in hun levenscyclus en verblijven ze er een deel van het jaar. Ze broeden er, om daarna weg te trekken, zoals de grote stern naar Afrika. Of ze broeden elders, zoals smient en goudplevier; die broeden in Scandinavië en Noord-Rusland. Andere vogels trekken door, zoals de visarend. Nederland ligt op een kruispunt van trekwegen en de Delta met het Haringvliet vormt daarin een belangrijk station. Er zijn echter ook echte standvogels, zoals de zeearend. Voor vogels als lepelaar en smient is het gebied ook buiten de broedtijd van belang.

Naar een dynamische delta

Het Haringvliet is de monding van de Rijn en de Maas. Het ligt in de provincie Zuid-Holland tussen Voorne-Putten en de Hoeksche Waard in het noorden en Goeree-Overflakkee in het zuiden. Met de voltooiing van de Haringvlietdam in 1971 is het Haringvliet veranderd van een brakwatergetijdengebied in een zoet meer. Met grote impact op het vogelleven. Viseters van open water (zoals sterns) en vogels die van bodemdieren leven (steltlopers en meeuwen) zijn minder aanwezig, terwijl planteneters (eenden, zwanen en ganzen) juist meer worden gezien. Gelukkig keert het tij op korte termijn!

Vanaf 2018 gaan de Haringvlietstuinen op een 'kier'. Het water zal brakker worden, vissen kunnen naar binnen trekken en vogels zullen daarop reageren. Het water is nu nog zoet, maar in de toekomst brak. De getijdennatuur die ontstaat, biedt voedsel en rust- en broedplekken voor (trek-)vogels. Ook ontstaan veilige plekken voor vissen om te acclimatiseren op hun tocht tussen zee en rivier.

Het Droomfondsproject Haringvliet

ARK Natuurontwikkeling, Natuurmonumenten, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer, Vogelbescherming Nederland en het Wereld Natuur Fonds werken aan een natuurlijker Haringvliet. De financiële bijdrage uit het Droomfonds van de Nationale Postcode Loterij is daarbij een onmisbare impuls.

Het Droomfondsproject Haringvliet heeft tot doel de natuur in het Haringvliet te herstellen en verbeteren, en natuurbeleving mogelijk te maken. In bestaande en nieuwe natuur geven we meer ruimte aan water. Daarnaast maken we onder meer unieke uitkijkpunten, een ferryverbinding met Rotterdam en andere steden, en herstellen we schelpdierbanken, belangrijk voor de voedselvoorziening van vogels. We volgen de vis- en vogelstand op de voet.

Kom vogels kijken in Vogelreservaat Scheelhoek, Stellendam

Naast de jachthaven van Stellendam, vlakbij de Haringvlietdam, ligt vanaf 2019 een heel bijzondere natuurbelevingsplek. Het houten reuzenei van ROAD Architects en RAU is uniek in de wereld! Het ei is te bereiken via een tunnel en ligt pal voor een nieuw aangelegd vogeleiland. Het waanzinnige uitzicht over het Haringvliet zal je versteld doen staan. Het ei wordt volledig ecologisch gebouwd en zal tal van natuurverrassingen bieden.

... waar natuur en recreatie beleving wordt

Mede mogelijk gemaakt door

Betrokken partners

